

Thesis Title Contested Legitimation of Access to Fisheries : A Case Study of Everyday Practices Among Fishers in Tonle Sap Lake, Cambodia.

Author Mr. Chiep Piseth

M.A. Sustainable Development

Examining Committee

Lect. Dr. Chayan Vaddhanaphuti	Chairman
Lect. Dr. Anan Ganjanapan	Member
Lect. Dr. Chusak Wittayapak	Member

Abstract

This study is about responses of fishers and their contestation for legitimacy in obtaining access to fishery resources in Tonle Sap Lake in Cambodia under the context of exclusion by the fishing policy. It explores the complexity of the social relations articulated by various actors in competing for gaining access to fish resources. Major findings in relation to this are as follows:

Fishing tenure and fishing practices of each scale of fisher (small-scale, medium-scale, and large-scale) in the study area are diverse and adaptive to the ecological conditions of Tonle Sap Lake. Fishers have adapted very well to the ecological conditions of the particular parts of the lake they belong to. Various situated indigenous knowledge of the fishers about the complex ecology of the lake, have rendered them capable and skilled to develop and choose fishing equipment appropriate to the specific situation. They seem to be quite knowledgeable about the locations and times that each type of equipment should be used for catching certain kinds of fish.

This study also found that this exclusion of fishing policy this In an attempt to generate state revenue and improve its economy, Cambodia has stepped up its economic reform towards pursuing an open market economy and an integration with the regional and global economy. The moves have brought an important challenge to Cambodia as to what measures and policies need to be taken to manage each potential sector that provides substantial revenue and impetus for the improvement of the national economy. In the field of fishery resource management, Cambodia has opted for a unilinear fishing management policy or a single fishing management policy in which greater authority is earmarked for only a handful of the Cambodian elite--lot

owners--and leaves little room for the small-and medium-scale fishers to meet their basic needs. The marginalization from fishery resources of a huge number of local fishers living around the Tonle Sap Lake, as in the cases found in this study, has created many conflicts and resulted in violence. The findings of this study suggests that there is an urgent need for a change in the fishing policy if the conflicts and violence are to abate. The change will have to be made in such a fashion that people's access to fishery resources for their subsistence needs is securely insured.

In order to sustain their livelihoods within this conflicted enclosure, the marginalized fishers have to be more flexible in adopting various important strategies: individual strategies and collective strategies.

An individual strategy is usually opted for depending upon individual conditions and circumstances. It is evident that the more restricted the access to the fishing system, the more complex the social relations are. A complex set of different strategies and tactics developed and adopted by individual fishers is mainly found in the form of articulating social relations either among the kinship group or with *moy* and influential figures or a combination of both. *Khmong* and *khser* are very essential for fishers. The study findings reveal that these kinds of social relations and interactions may help, to some extent, improve a fishers access to fishery resources. However, it should not be considered as a realistic solution for distributing resources among stakeholders. Because it was found that only a limited number of fishers, namely, wise fishers, can benefit while the majority remain disadvantaged. To better the sharing of resources in the rural community, the revitalization and practice of a 'moral code' culture, which can create an atmosphere of cooperation and mutual interest, can be a promising option.

A collective strategy is adopted by fishers when conflicts reach their peaks. The cases in this study clearly reveal a certain kind of local movement, response and a sense of cooperation among fishers towards fighting for a better existence with esteem and for demanding for government back up in strengthening their power. The government, therefore, should step into this situation if it wants to evade serious problems and consequences that may arise from this local movement. The government should engage itself by helping fishers to set up a fishery management community. With this kind of formal institutional arrangement, it is expected that not only fishers' bargaining power process would be well enhanced but also a sustainable fishery management could be applied in the country.

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การช่วงชิงความชอบธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรประมง: กรณีศึกษาเกี่ยวกับวิถีปฏิบัติประจำวัน ในหมู่บ้านชาวประมงในทะเลสาบ ประเทศกัมพูชา	
ชื่อผู้เขียน	นายพิเศษ เจียบ	
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการพัฒนาอย่างยั่งยืน	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. ชยันต์ วรรณะภูติ	ประธานกรรมการ
	อาจารย์ ดร. อานันท์ กาญจนพันธุ์	กรรมการ
	อาจารย์ ดร. ชุตติศักดิ์ วิทยากัท	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกี่ยวข้องกับการตอบโต้ และการช่วงชิงการสร้างความชอบธรรมของชาวประมง ในการเข้าถึงทรัพยากรประมงในทะเลสาบ ประเทศกัมพูชา การวิเคราะห์นี้อยู่ภายใต้บริบทของนโยบายการประมงของรัฐที่มีลักษณะที่กีดกันการประมงส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังพยายามศึกษาความซับซ้อนของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีความเชื่อมโยงระหว่างผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงทรัพยากรประมง การศึกษานี้มีข้อค้นพบสำคัญ ดังนี้

การครอบครองทรัพยากรประมง และการปฏิบัติต่าง ๆ ในแต่ละระดับของชาวประมงในพื้นที่ศึกษามีความหลากหลาย และมีการปรับเปลี่ยนตามสภาพทางนิเวศน์วิทยาของทะเลสาบ ชาวประมงปรับตัวอย่างคึกคักต่อสภาพธรรมชาติในเขตของทะเลสาบที่เป็นที่อยู่อาศัยของชาวประมงเหล่านี้ ชาวประมงมีความรู้ท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพนิเวศน์วิทยาที่ซับซ้อนของทะเลสาบ เช่น ระบบการจัดการน้ำ การเคลื่อนย้ายของปลาตามฤดูกาล จึงทำให้ชาวประมงมีความสามารถ และทักษะในการพัฒนา และการเลือกเครื่องมือหาปลาที่เหมาะสม ซึ่งชาวประมงค่อนข้างมีความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับที่หาปลา และช่วงเวลาที่เหมาะสมในการใช้เครื่องมือหาปลาแต่ละประเภทในการหาปลาบางชนิด

การศึกษานี้ยังพบด้วยว่า ประเทศกัมพูชามีความพยายามสร้างรายได้ในการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อตอบสนองต่อเศรษฐกิจแบบตลาด ซึ่งมีการผนวกเข้ากับเศรษฐกิจของภูมิภาค และของโลก การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการท้าทายที่สำคัญต่อรัฐบาลกัมพูชาในการกำหนดนโยบายให้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ สำหรับการจัดการทรัพยากรประมง มีผลให้กัมพูชาใช้นโยบายการจัดการประมงแบบเชิงเดี่ยว โดยผู้ที่มีอำนาจได้รับสิทธิเป็นเจ้าของสัมปทานการประมงขนาดใหญ่ ในขณะที่ชาวประมงขนาดเล็ก และขนาดกลางไม่ได้รับประโยชน์จากนโยบายนี้เท่าใดนัก จากการศึกษาที่พบว่าชาวประมงส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่รอบทะเลสาบได้กลายเป็นคนขายขอบ และเป็นเหตุให้คนเหล่านี้ก่อความขัดแย้ง และความรุนแรงหลายประการ การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะว่านโยบายประมง

ควรได้รับการปรับเปลี่ยน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง และความรุนแรงต่อไป โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องคำนึงถึง การเข้าถึงทรัพยากรประมงเพื่อรับประกันการยังชีพของประชาชนเป็นสำคัญ

ในการที่จะทำให้ความเป็นอยู่ของชาวบ้านมีความยั่งยืนในสถานการณ์การปิดล้อมความขัดแย้ง ชาวประมงชายขอบเหล่านี้ต้องปรับใช้วิธีการต่าง ๆ ทั้งยุทธวิธีแบบส่วนบุคคล และวิธีแบบส่วนรวม

วิธีการแบบส่วนบุคคลมักจะถูกใช้ตามสภาพเงื่อนไขของแต่ละคน การศึกษาพบว่ายังมีการห้ามการเข้าถึงทรัพยากรเคร่งครัดเท่าใด ก็ยังพบความซับซ้อนในการสัมพันธ์ทางสังคมของคนกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ชุดความซับซ้อนของวิธีการปรับตัวเองต่าง ๆ มีการพัฒนา และปรับเปลี่ยนโดยชาวประมงแต่ละคน ซึ่งจะพบมากในรูปแบบของการใช้ความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งด้วยระบบเครือญาติ หรือด้วยความสัมพันธ์กับพ่อค้าขาประจำ (moy) และด้วยอิทธิพล หรือด้วยการประสมประสานหลายรูปแบบด้วยกัน ทั้งระบบอุปถัมภ์ (khnong) และระบบเส้นสาย (khser) มีความสำคัญมากต่อชาวประมง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระบบความสัมพันธ์ทางสังคมและการปฏิบัติสัมพันธ์ต่าง ๆ เหล่านี้ได้ช่วยให้เพิ่มช่องทางการเข้าถึงทรัพยากรประมงให้แก่ชาวประมงชายขอบเหล่านี้ อย่างไรก็ตามไม่ควรสรุปว่าวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นทางออกของการ กระจายการทรัพยากรระหว่างผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เนื่องจากว่ามีชาวประมงเพียงบางกลุ่มเท่านั้น เช่น ชาวประมงที่ตลาดหาช่องทางต่าง ๆ ได้เก่ง ก็จะสามารถหาช่องทางที่เป็นประโยชน์ได้ ในขณะที่มีคนจำนวนมากยังเป็นกลุ่มที่เสียเปรียบอยู่ เพื่อที่จะให้การแบ่งปันทรัพยากรในระดับชุมชนท้องถิ่นดีขึ้น ต้องมีการฟื้นฟูหลักศีลธรรมตามจารีต (moral code) ที่สามารถสร้างบรรยากาศของการร่วมมือระหว่างกัน และความผลประโยชน์ร่วมกันจะเป็นทางเลือกที่สำคัญประการหนึ่ง

วิธีการแบบส่วนรวมจะมีการใช้โดยชาวประมงเมื่อสถานการณ์ความขัดแย้งดำเนินไปถึงจุดสูงสุด จากการศึกษาเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีการเคลื่อนไหวของท้องถิ่นบางอย่าง มีการตอบโต้ และมีความร่วมมือระหว่างชาวประมงในการเรียกร้องให้รัฐบาลเข้ามาแก้ไขปัญหา และสนับสนุนกลุ่มของตน ในสถานการณ์เช่นนี้รัฐบาลควรเข้ามาจัดการก่อนที่ปัญหาจะรุนแรงต่อไป โดยช่วยให้ชาวประมงมีการจัดตั้งชุมชนจัดการประมง และด้วยรูปแบบการจัดตั้งสถาบันที่เป็นทางการแบบนี้ น่าจะช่วยให้ชาวประมงเหล่านี้มีความสามารถมีอำนาจต่อรอง และยังเป็นรูปแบบการจัดการทรัพยากรประมงที่ยั่งยืนของประเทศด้วย